

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS TILIVUODELTA 2017

- Liikevaihto oli 1 808,1 (1 872,9) miljoonaa euroa.
- Liikevoitto oli -40,3 (9,7) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liikevoitto oli -17,6 (13,2) miljoonaa euroa. Vastaava liikevoittoprosentti oli -1,0 (0,7).
- Rahavirta ilman rahoituskuluja oli -49,6 (23,7) miljoonaa euroa.
- Vertailukelpoinen voitto ennen veroja oli -26,5 (4,4) miljoonaa euroa.
- Osakekohtainen tulos oli -0,84 (-0,10) euroa.
- Nettorahoituskulut olivat -10,6 (-8,7) miljoonaa euroa.
- Nettovelka oli 208,2 (137,2) miljoonaa euroa ja nettovelkaantumisaste 59,3 (33,5) prosenttia.
- Arvio vuodelle 2018: Lihankulutuksen arvioidaan kasvavan lähivuosina 1,6 prosenttia vuodessa. Siipikarjanlihan kulutuksen kasvu on yksi vahvimista kasvun ajureista. Lisäksi useat kulutukseen vaikuttavat arvotrendit tukevat HKScanin strategian toteuttamista. HKScan arvioi, että strategian toteuttamisen vaikutus alkaa näkyä yhtiön tuloksessa myynnin arvon nousuna ja parantuneena tuotannon tehokkuutena. Yhtiö keskittyy 'From Farm to Fork'-strategian jalkauttamiseen kaikilla viidellä fokusalueellaan, jotka ovat: Fokus lihassa, Johtajuus siipikarjassa, Aterialiiketoiminnan kasvattaminen, Tiivis yhteistyö tuottajien kanssa, ja Tuottavuuden ja kustannuskilpailukyvyn parantaminen. *HKScan on muuttanut ohjeistuskäytäntöään kansainvälisen käytännön mukaiseksi ja lopettanut numeerisen taloudellisen ohjeistuksen antamisen.*
- Hallituksen osinkoehdotus on 0,09 (0,16) euroa osakkeelta.

KATSAUS KONSERNIN TOIMINTAAN

Konsernin liikevaihto laski edellisvuodesta. Rauman siipikarjayksikön käynnistys laski liikevaihtoa erityisesti Suomessa. Konsernin vertailukelpoinen liikevoitto laski vuoden 2016 tasosta. Tanskaa lukuun ottamatta kaikkien markkina-alueiden vertailukelpoinen liikevoitto jäi edellisvuodesta. Tanskassa onnistuttiin pienentämään edellisvuoden tappiota lähes puoleen, mikä oli pääasiassa parantuneen tuotantotehokkuuden ansiota. Liikkeenjohdon konsultoinnin, kuten strategiatyön, markkinatutkimusten ja toiminnan tehostamishjelman käynnistämiseen liittyvien ulkopuolisten palveluiden kustannukset nousivat edellisvuodesta.

Baltiassa jäätiin jälkeen viime vuodesta, sillä vuonna 2017 toiminnalle ei aiempien vuosien tapaan myönnetty EU-alkutuotantotukea (0,9 miljoonaa euroa vuonna 2016), ja lisäksi tuotantokustannukset kohosivat. Suomessa jäätiin selvästi vuoden 2016 tasosta Rauman yksikön käynnistysvaiheen rasittaessa tulosta. Vaikutukset olivat kaikkiaan noin 25 miljoonaa euroa. Yksikön ylösajo heikensi myös siipikarjanlihan toimituskykyä kolmannella ja neljännellä neljänneksellä, minkä myötä kannattavuus heikkeni 9 miljoonalla eurolla myynnin ja markkinaosuuden menetyksen vuoksi. Tuotannon lisäkulujen ja materiaalihävikin yhteenlaskettu kustannusvaikutus oli 16 miljoonaa euroa.

Rahavirta ennen investointeja oli 45,7 (70,9) miljoonaa euroa, ja jäi edellisvuodesta. Pääsyy heikkoon rahavirtaan oli Rauman yksikön käynnistysprosessi, mutta rahavirta oli vaatimaton myös muilla markkina-alueilla. Rahavirta ennen rahoituskuluja oli merkittävästi edellisvuotta pienempi.

Punaisessa lihassa HKScan kärsi koko vuoden naudanlihan heikosta saatavuudesta, mikä piti raaka-aineen hinnat korkeina Suomessa ja Ruotsissa. Naudanlihan saatavuus parani kuitenkin vuoden lopulla Ruotsissa, ja myös katteet elpyivät. Suomessa onnistuttiin parantamaan myös katteita pienentyneestä volyyymistä huolimatta.

Sianlihan volyyymit laskivat sekä Ruotsissa että Suomessa. Suomessa edellisvuoden ylitarjonnan jälkeen pienentyneet volyyymit paransivat lihatasetta ja sianlihan myyntikatteita vuoden 2017 aikana. Systemaattinen työ sianlihan ylitarjonnan

hallitsemiseksi Suomessa pienensi sianlihavarastoja edelleen vuoden 2016 tasosta, ja varastot ovat hyvällä tasolla. Baltiassa sianlihakategoria kehittyi myönteisesti kasvaneen viennin ja uusien vientikanavien ansiosta. Loppuvuotta kohden sianliharaaka-aineen saatavuus heikkeni. Kaikilla markkina-alueilla käynnistettiin yhteistyössä tuottajien kanssa useita toimenpiteitä yhtiön markkina-aseman vahvistamiseksi eläinhankinnassa ja liharaaka-aineen saatavuuden varmistamiseksi.

Siipikarjanlihakategoriassa Suomen kannattavuuteen vaikutti merkittävästi Rauman uuden yksikön käynnistykseen liittyvät haasteet. Käynnistysprosessi ja siihen liittyvä samanaikainen tuotanto Euran vanhassa yksikössä sekä alihankinta lisäsivät kustannuksia tilapäisesti. Lisäksi yksikön ylösajo heikensi toimituskykyä kolmannen neljänneksen lopulla ja viimeisellä neljänneksellä. Tanskassa toteutetut tuotannon tehostamistoimet tuottivat tuloksia, ja tehokkuus parani merkittävästi vuoden aikana. Onnistumiset Tanskan vientimarkkinoilla kompensoivat haasteita kotimarkkinalla. Baltiassa katteet paranivat alkutuotannon parantuneen kustannustehokkuuden ja elpyneiden siipikarjan myyntihintojen ansiosta.

Prosessoiduissa tuotteissa markkinatilanne jatkui haasteellisena kaikilla markkina-alueilla. Makkaroiissa ja leikkeleissä hintakilpailu oli kova. Hinnat ja volyymit laskivat, mutta kääntyivät vuoden viimeisellä neljänneksellä hienoiseen nousuun erityisesti Ruotsissa, mutta myös Suomessa. Ateriakomponenttien ja pekonituotteiden myynti sen sijaan kasvoi voimakkaasti ja katteet pysyivät vakaina läpi koko vuoden.

Vuoden 2017 aikana tehtiin useita toimenpiteitä, joiden tavoitteena on saada aikaan käänne ja tukea kannattavuutta pitkällä aikavälillä. Konsernin toimintamalli arvioitiin, ja konsernissa käytiin toukokuussa päättyneet yhteistoimintaneuvottelut, jotka johtivat 160 henkilön vähennykseen. Uusi toimintamalli astui voimaan 1.6.2017. Myös konsernin johtoryhmää uudistettiin vuoden aikana.

Elokuussa 2017 HKScan kertoi 'From farm to Fork' -strategiastaan ja fokusalueista, joiden kautta strategiaa toteutetaan. HKScan keskittyy kuluttajaan johtamalla ruoan arvoketjua. Viisi fokusaluetta ovat: *Fokus lihassa, Johtajuus siipikarjassa, Aterialiiketoiminnan kasvattaminen, Tiivis yhteistyö tuottajien kanssa, ja Tuottavuuden ja kustannuskilpailukykyyn parantaminen.*

Vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä HKScan käynnisti useita tuotannon tehostamistoimenpiteitä, jotka parantavat tuottavuutta ja kustannuskilpailukykyä pitkän aikavälin strategisten tavoitteiden mukaisesti. Tehostamisohjelmaa toteutetaan kaikissa toimintamaissa: Suomessa, Ruotsissa, Tanskassa ja Baltiassa.

Merkittävin strateginen edistysaskel vuonna 2017 oli Rauman uuden siipikarjalihayksikön investointi. Investointi eteni aikataulussa, mutta tuotannon ylösajoon liittyneet haasteet viivästyttivät tuotannon täysimittaista käynnistämistä. Uusi yksikkö tulee kuitenkin parantamaan HKScanin kilpailukykyä merkittävästi ja mahdollistaa uusien innovatiivisten konseptien lanseeraamisen siipikarjanlihakategoriassa.

Vuoden 2017 marraskuussa HKScan otti toisen tärkeän askeleen kohti strategista Johtajuus siipikarjanlihassa -tavoitettaan ottamalla käyttöön uuden, ainutlaatuisen kananpoikien kasvatusmallin. Se mahdollistaa kananpoikien kasvatuksen samalla tilalla kuoriutumisen alkaen, ja parantaa eläinten hyvinvointia. Ensimmäiset uuden menetelmän tuotteet lanseerataan vuoden 2018 toisella neljänneksellä.

Merkittävä virstanpylväs saavutettiin, kun HKScan sai vahvistuksen Suomen ja Kiinan elintarvikeviranomaisten sianlihan vientiä koskevasta sopimuksesta. HKScanin Forssan yksikkö sai luvan käynnistää sianlihan viennin valmistelut, ja viennin arvioidaan käynnistyvän vuoden 2018 alkupuoliskon aikana. HKScanin pitkän aikavälin tavoitteena on käynnistää myös muiden lihalajien, kuten siipikarjanlihan, vienti, ja avata vientiä Kiinaan myös muilta konsernin kotimarkkinoilta.

Raportoitu tammi-joulukuun liikevoitto sisältää huomattavan määrän vertailukelpoisuuteen vaikuttavia kulueriä. Niiden kokonaisarvo on 22,6 miljoonaa euroa, josta 5,8 miljoonaa euroa liittyy työsuhteiden lopettamiseen, ja 14,3 miljoonaa euroa omaisuuden arvon alentumiseen.

HKScanin kokonaisinvestoinnit vuonna 2017 olivat 125,5 miljoonaa euroa, josta suurin yksittäinen investointi oli Rauman siipikarjanlihayksikkö noin 117,5 miljoonaa euroa vuosien 2015 - 2017 aikana.

MARKKINA-ALUEIDEN KATSAUKSET

LIKEVAIHTO JA LIIKEVOITTO MARKKINA-ALUEITTAIN

(miljoonaa euroa)

Liikevaihto	2017	2016
Ruotsi	759,4	790,8
Suomi	742,2	774,9
Tanska	147,8	149,5
Baltia	158,7	157,7
Segmenttien välinen	0,0	0,0
Konserni yhteensä	1 808,1	1 872,9
Liikevoitto		
Ruotsi	5,4	9,5
Suomi	-16,5	15,3
Tanska	-13,9	-6,6
Baltia	4,4	6,2
Segmenttien välinen	-	-
Segmentit yhteensä	-20,6	24,3
Konsernihallinnon kulut	-19,7	-14,7
Konserni yhteensä	-40,3	9,7

VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT

	2017	2016
Vertailukelpoinen liikevoitto	-17,6	13,2
Henkilöstökustannukset, Konsernihallinto ²⁾	-	-1,2
Työsuhteen lopetus, Tanska ²⁾	-0,6	-0,5
Työsuhteen lopetus, Suomi ²⁾	-0,5	-0,3
Ympäristövaraus, Ruotsi ³⁾	-	-1,5
Työsuhteen lopetus, Konsernihallinto ²⁾	-1,6	-
Työsuhteen lopetus, Ruotsi ²⁾	-3,2	-

Omaisuu den alaskirjaus, Suomi ¹⁾	-4,2	-
Ympäristövaraus, Suomi ³⁾	-2,5	-
Omaisuu den alaskirjaus, Tanska ¹⁾	-10,1	-
Liikevoitto	-40,3	9,7

¹⁾ Sisältyvät tuloslaskelmassa riville "Poistot"

²⁾ Sisältyvät tuloslaskelmassa riville "Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut"

³⁾ Sisältyvät tuloslaskelmassa riville "Liiketoiminnan muut kulut"

Segmenttijako perustuu konsernin organisaatioon sekä hallituksen ja johdon raportointiin. Johto seuraa liiketoiminnan kannattavuutta markkina-alueittain. Konserni raportoi ensisijaisena segmenttinä maantieteelliset segmentit, jotka ovat Ruotsi, Suomi, Tanska ja Baltia.

MARKKINA-ALUE RUOTSI

Ruotsissa liikevaihto oli 759,4 (790,8) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liikevoitto oli 8,6 (11,1) miljoonaa euroa.

Tuotemyyntiin pohjautuva liikevaihto kääntyi kolmannella ja neljännellä neljänneksellä kasvuun, ja kasvatti myös koko vuoden liikevaihtoa. Siitä huolimatta kokonaisliikevaihto laski eläinten välitysmäärien vähenemisen vuoksi. HKScanin markkinaosuus kasvoi hieman koko vuonna arvossa mitattuna kolmannella ja neljännellä neljänneksellä tapahtuneen käänteen ansiosta. Koko vuoden sianlihan ja makkaroiden liikevaihto pysyi ennallaan, mutta leikkeleissä liikevaihto laski. Lasku hidastui kuitenkin vuoden lopulla. Ateriakomponenttien ja pekonituotteiden liikevaihdon kasvu jatkui. Myös naudanlihan myynti parani edellisvuoden alhaisesta tasosta.

Ruotsissa katteet laskivat edellisvuodesta vaikka katteet sianlihassa paranivat. Kasvavissa naudanliha- ja ateriakomponenttikategorioissa katteet pysyivät ennallaan. Sian ja naudan saatavuus parani vuoden lopulla ja liharaaka-aineen hinta oli kolmannella ja neljännellä neljänneksellä lähes edellisvuoden tasolla, mutta tammi-joulukuussa edellisvuotta korkeampi. Katteet heikkenivät kuitenkin kohonneiden tuotantokustannusten seurauksena.

MARKKINA-ALUE SUOMI

Suomessa liikevaihto oli 742,2 (774,9) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liikevoitto oli -9,3 (15,5) miljoonaa euroa.

Liikevaihto laski vuoden viimeisellä neljänneksellä Rauman uuden siipikarjanlihayksikön haasteiden ja naudanlihan heikon saatavuuden vuoksi. Myös kova kilpailu prosessoiduissa tuotteissa laski liikevaihtoa. Ateriakomponenttien myynti sen sijaan kasvoi edelleen. HKScan menetti markkinaosuuttaan arvossa mitattuna.

Kokonaismyynnin kate laski selvästi, minkä taustalla oli pääasiassa siipikarjanlihan heikko toimituskyky ja kova kilpailu prosessoiduissa tuotteissa. Systemaattiset toimet sianlihan ylläpidon hallitsemiseksi pienensivät sianliharastoja edelleen vuoden 2016 tasosta. Tällä hetkellä tasapaino on hyvä. Punaisen lihan katteet paranivat edellisvuodesta, paremman sianlihataseen ansiosta. Naudanlihassa raaka-ainepula sen sijaan jatkui, pienensi volyymejä ja vaikutti negatiivisesti tulokseen siitäkin huolimatta, että suhteellinen kannattavuus parani. Kustannukset pienenevät edellisvuodesta lukuun ottamatta Rauman uuden yksikön käynnistyskustannuksia. Käyttöön otton yhteenlaskettu tulosvaikutus oli 25 miljoonaa euroa. Summa pitää sisällään myynnin ja markkinaosuuden menetyksestä aiheutuneen 9 miljoonan euron kulun sekä korkeammista tuotantokuluista ja materiaalihävistä johtuneen 16 miljoonan euron kulun.

Rauman uusi siipikarjanlihayksikkö vihittiin elokuussa. Uusi tehokas yksikkö mahdollistaa uusien innovatiivisten Kariniemen®-tuotteiden lanseeraamisen, ja parantaa kilpailukykyä ja koko tilalta-haarukkaan-ketjun kannattavuutta.

Lisäksi se tukee kotimaista siipikarjanlihan tuotantoa ja paikallista työllisyyttä. Vuoden 2018 ensimmäisellä neljänneksellä päätavoite on varmistaa Rauman yksikön toimituskyky.

Marraskuussa 2017 HKScan otti käyttöön uuden, ainutlaatuisen kananpoikien kasvatusmallin. Se mahdollistaa kananpoikien kasvatuksen samalla tilalla kuoriutumisesta alkaen. Tämä vähentää eläinten käsittelyä ja eläintenkuljetuksia, mikä parantaa eläinten hyvinvointia. Ensimmäiset uuden kasvatusmenetelmän tuotteet lanseerataan vuoden 2018 toisella neljänneksellä.

Korkealaatuisen naudanlihan kysyntä kasvaa Suomessa. Vastatakseen kysyntään HKScan julkisti lokakuussa ROTUKARJA 2025-kehitysohjelman, jonka pitkän tähtäimen tavoitteena on lisätä naudanlihantuotantoa Suomessa.

HKScan jatkoi täysin antibioottivapaaseen kasvatukseen perustuvien tuotteiden kehittämistä, ja lanseerasi joulumyyntiin rajoitetun erän uutta joulukinkkua. HKScanin täysin antibioottivapaa Omega 3-possu sai kunniamaininnan Lidlin vientikilpailussa, ja marraskuussa se voitti kansainvälisen Euroopan Osuustoimintajärjestö Copa Cogecan järjestämän innovaatiokilpailun.

Suomen ja Kiinan elintarvikeviranomaiset allekirjoittivat marraskuussa 2017 vientiä koskevan sopimuksen, jonka ansiosta HKScanin Forssan yksikkö valmistautuu käynnistämään suomalaisilla tiloilla kasvatetun korkealaatuisen sianlihan viennin Suomesta Kiinaan. Viennin arvioidaan käynnistyvän vuoden 2018 alkupuoliskon aikana.

MARKKINA-ALUE TANSKA

Tanskassa liikevaihto oli 147,8 (149,5) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liikevoitto oli -3,2 (-6,2) miljoonaa euroa.

Liikevaihto oli lähellä viime vuoden tasoa. Vientimyynti oli edellisvuotta korkeampi mm. Etelä-Afrikan ja Korean vahvan kysynnän ansiosta. Myynti kotimaan vähittäiskaupalle heikkeni edellisvuoden lopusta ja koko edellisvuodesta. Luomubroilerivarastot kasvoivat, mutta kokonaisuutena varastotasot laskivat edellisvuodesta.

Alhaisemmat liharaaka-ainekustannukset kompensoivat myyntihintojen laskua minkä seurauksena kate raaka-ainekustannusten jälkeen pysyi ennallaan. Tuotantotehokkuus parani merkittävästi läpi koko vuoden ja vertailukelpoinen liiketappio lähes puolittui edellisvuodesta.

Tanskan osalta on kirjattu vuoden 2017 lopussa arvonalentumistappiota yhteensä 6,7 miljoonaa euroa arvonalentumistestauksen perusteella. Kirjaus on IFRS standardin mukainen ja huomioi aiemman tuloskehityksen. Alaskirjauksella ei ollut kassavirtavaikutusta.

MARKKINA-ALUE BALTIA

Baltiassa liikevaihto oli 158,7 (157,7) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liikevoitto oli 4,4 (6,2) miljoonaa euroa.

Baltiassa markkina elpyi ja liikevaihto parani hieman. Hintatasot sekä sian- että siipikarjanlihassa paranivat edellisvuoden alhaisista tasoista. Sianliharaaka-aineen saatavuus heikkeni vuoden lopulla. Brändituotteiden kysyntä parani ja vienti kehittyi suotuisasti uusien vientikanavien ansiosta. Siipikarjanlihan ja sianlihan katteet elpyivät positiivisen hintakehityksen ansiosta.

Merkittävä osa sikatiloista Baltiassa sijaitsee afrikkalaisen sikaruton suojavaikuteella, mikä aiheuttaa rajoituksia lihan käsittelyyn ja myyntiin. Tuotantokustannukset nousivat edellisvuoden tasosta. Baltiassa ei saatu aiempien vuosien tapaan EU:n alkutuotantotukea (0,9 miljoonaa euroa vuonna 2016), mikä vaikuttaa vertailukelpoisuuteen. Biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutos oli 0,1 (0,8) miljoonaa euroa.

Marraskuussa 2016 HKScan kertoi päätöksestään käynnistää sisäinen selvitys konsernin Baltian toiminnoissa. Selvityksellä haluttiin varmistaa, että HKScanin Baltian liiketoiminta-alueella noudatetaan hyvää hallintotapaa ja yhtiön toimintatapaohjetta (Code of Conduct). HKScan pysyi vuonna 2017 Viron viranomaisia selvittämään, onko HKScanin

Baltian toiminnoissa syyllistytty rikoksiin, ja lopetti samalla oman sisäisen selvityksensä. Viron syyttäviranomainen julkaisi marraskuussa 2017 rikosepäilyihin liittyvän tiedotteen.

HKScan tiedotti joulukuussa vahvistavansa aterialiiketoimintaansa ja investoivansa konsernin Rakveren yksikköön Virossa. Kaikkiaan 8 miljoonan euron investointi sisältää yksikön kypsennysosaston uudistamisen, rakennuksen laajennuksen ja uusien kypsennys- ja pakkauslinjojen asennuksen, jotka mahdollistavat uusien teknologioiden käyttöönoton ja pakkausratkaisut. Rakentaminen käynnistyy toukokuussa 2018.

INVESTOINNIT

Konsernin bruttoinvestoinnit vuonna 2017 olivat 125,5 (97,6) miljoonaa euroa.

Ne jakautuivat markkina-alueittain seuraavasti:

(miljoonaa euroa)

	2017	2016
Ruotsi	13,7	19,8
Suomi	100,4	64,0
Tanska	1,3	3,1
Baltia	10,0	10,8
Yhteensä	125,5	97,6

RAHOITUS

Konsernin korolliset velat vuoden lopussa nousivat 259,2 (144,1) miljoonaan euroon alhaisemman rahavirran ja Rauman siipikarjalaitosinvestoinnin vuoksi. Nettovelka oli 208,3 (137,2) miljoonaa euroa ja nettovelkaantumisaste 59,3 (33,5) prosenttia.

Konsernin maksuvalmius oli hyvä. Sitovien valmiusluottojen määrä 31.12.2017 oli 100,0 (100,0) miljoonaa euroa ja ne olivat kokonaisuudessaan käyttämättä. Samoin 200 miljoonan euron yritystodistusohjelma oli vuoden lopussa kokonaan käyttämättä (7,0 miljoonaa euroa). Kassavarat olivat EUR 50,9 (6,6) miljoonaa euroa vuoden lopussa.

Vuoden aikana yhtiö laajensi rahoitusprofiiliaan ja pidensi maturiteettirakennetta useilla pitkäaikaisilla rahoitusjärjestelyillä ja transaktioilla.

Vuoden 2017 ensimmäisen neljänneksen aikana yhtiö solmi uuden 8,5-vuotisen noin 30 miljoonan euron lainajärjestelyn. Laina nostettiin viimeisen neljänneksen aikana ja järjestelyllä on ulkomaisen vientiluottolaitosryhmittymän takaus. Lisäksi yhtiö allekirjoitti uuden kahdenvälisen 4-vuotisen kertalyhenteisen 40 miljoonan euron lainasopimuksen, joka nostetaan kokonaisuudessaan vuoden 2018 alussa. Samassa yhteydessä yhtiö järjesteli vuonna 2018 erääntymässä olleen kahdenvälisen 35 miljoonan euron valmiusluottolimiitin. Uusittu sopimus on kolmivuotinen, minkä lisäksi siihen sisältyy jatko-optio.

Vuoden 2017 toisen neljänneksen aikana yhtiö järjesteli vuonna 2018 erääntymässä olleen kahdenvälisen 25 miljoonan euron valmiusluottolimiitin. Uusittu sopimus erääntyy 2021, minkä lisäksi siihen sisältyy jatko-optio.

Vuoden 2017 kolmannen neljänneksen aikana yhtiö laski liikkeeseen 135 miljoonan euron vakuudettoman

joukkovelkakirjalainan ja lunasti takaisin vastaavaa vuonna 2019 erääntyvää 100 miljoonan euron joukkovelkakirjalainansa 67 miljoonalla eurolla. Uusi joukkovelkakirjalaina erääntyy vuonna 2022 ja sille maksetaan kiinteää 2,625 prosentin vuotuista korkoa.

Nettorahoituskulut olivat -10,6 (-8,7) miljoona euroa. Kulut sisältävät korkosuojaukseen liittyvää tehottomuutta -0,5 miljoonaa euroa.

TUTKIMUS JA KEHITYS

Konsernin tutkimus- ja kehitysmenot olivat 6,5 (6,6) miljoonaa euroa vuonna 2017, eli noin 0,4 (0,4) prosenttia liikevaihdosta.

HKScanin tutkimus- ja kehitystoiminta tähtää asiakkaille ja kuluttajille suunnatun tarjonnan kehittämiseen hyödyntämällä yhtiön asiantuntemusta ja näkemystä kuluttajien tarpeista, osaamista ja resursseja, sekä investoimalla uusiin konsepteihin yhtiön kaikilla markkina-alueilla.

Tuotekehitys on osa HKScanin Culinary Competence Centre-tiimiä, jossa T&K, ravitsemusasiantuntemus, kokit ja tuotekehittäjät kohtaavat. Konsernin T&K-tiimi tekee yhteistyötä yliopistojen kanssa Suomessa ja Ruotsissa, ja myös HKScanin henkilöstö osallistuu akateemiseen tutkimustyöhön mm. eläinlääketieteessä. Tämän lisäksi HKScan tarjoaa harjoittelupaikkoja elintarvike- ja liiketaloustieteiden loppuvaiheen opiskelijoille.

YRITYSVASTUU

Vastuullisuus on olennainen osa HKScanin 'From Farm to Fork' ("tilalta haarukkaan") -strategiaa. HKScanin vastuullisuustyö keskittyy neljään painopistealueeseen, joita ovat: taloudellinen vastuu, sosiaalinen vastuu, eläinten terveys ja hyvinvointi sekä ympäristövastuu. Konsernin vastuullisuus on kuvattu muun kuin taloudellisen tiedon raportissa, joka on erillinen raportti. Se täydentää yhtiön vuoden 2017 vuosikertomusta. Molemmat raportit julkaistaan vuonna 2018 viikolla 11.

VARSINAINEN YHTIÖKOKOUS JA HALLITUKSEN VALTUUTUKSET

HKScan Oyj:n varsinainen yhtiökokous, joka pidettiin 6.4.2017 Turussa, vahvisti emoyhtiön ja konsernin tilinpäätöksen sekä myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle vuodelta 2016. Yhtiökokous päätti vuoden 2016 osingoksi 0,16 euroa osakkeelta.

Yhtiökokous päätti myös hallituksen jäsenten, varajäsenten ja valiokuntien puheenjohtajien vuosipalkkioista. Hallituksen nykyiset jäsenet Mikko Nikula ja Pirjo Väliaho valittiin uudelleen, ja uusiksi jäseniksi valittiin Per Olof Nyman, Marko Onnela, Riitta Palomäki ja Tuomas Salusjärvi varsinaisen yhtiökokouksen 2018 päättymiseen saakka. Lisäksi hallituksen varajäseniksi valittiin Veikko Kemppe ja Carl-Peter Thorwid varsinaisen yhtiökokouksen 2018 päättymiseen saakka.

Yhtiökokouksen jälkeen pitämässään järjestäytymiskokouksessa hallitus valitsi uudelleen puheenjohtajakseen Mikko Nikulan ja uudeksi varapuheenjohtajaksi Marko Onnelan. Varsinaiseksi tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy päävastuullisena tilintarkastajana KHT Markku Katajisto seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen loppuun saakka.

Yhtiökokous antoi hallitukselle valtuutukset päättää osakeannista sekä optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta sekä yhtiön omien A-sarjan osakkeiden hankkimisesta ja/tai pantiksi ottamisesta. Valtuutukset ovat voimassa 30.6.2018 asti ja ne kumoavat vuoden 2016 varsinaisen yhtiökokouksen hallitukselle antamat valtuutukset.

Yhtiökokouksen päätökset kokonaisuudessaan on julkistettu pörssitiedotteella 6.4.2017 ja ne ovat myös luettavissa

yhtiön verkkosivuilla www.hkscan.com.

MUUTOKSIA YLIMMÄSSÄ JOHDOSSA

HKScan ilmoitti 28.12.2017, että Mikko Forsell oli nimitetty konsernin talousjohtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi 1.1.2018 alkaen. HKScanin edellinen talousjohtaja Tuomo Valkonen jäi pois yhtiön palveluksesta 1.3.2018.

HKScan ilmoitti 8.11.2017, että Sami Sivuranta oli nimitetty konsernin tuotannosta vastaavaksi johtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi. Hän aloitti tehtävässään 1.1.2018. Hänen edeltäjänsä Aki Laiho jäi pois yhtiön palveluksesta. Pia Nybäck oli nimitetty konsernin eläinten-hankinnasta ja alkutuotannosta vastaavaksi johtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi. Nybäck on työskennellyt HKScanissa vuodesta 2013.

HKScan ilmoitti 4.10.2017, että International & Biotech markkina-alueesta vastaava johtaja Jukka Nikkinen vastaa jatkossa johtoryhmässä myös markkina-alue Tanskasta. Markkina-alue Tanskan edellinen johtaja Svend Schou Borch lähti yhtiöstä.

HKScan ilmoitti 27.9.2017, että Olli Huuskonen oli nimitetty konsernin lakiasianjohtajaksi 1.10.2017 alkaen. Hän raportoi konsernin toimitusjohtaja Jari Latvaselle. Edellinen lakiasianjohtaja Markku Suvanto jäi pois yhtiön palveluksesta.

HKScan ilmoitti 24.5.2017, että Mikko Saariaho oli nimitetty konsernin viestintäjohtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi 1.10.2017 alkaen. Kyseessä oli uusi johtoryhmäpositio.

HKScan ilmoitti 8.2.2017, että Sofia Hyléen Toresson oli nimitetty markkina-alue Ruotsista vastaavaksi johtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi 2.5.2017 alkaen. Hänen edeltäjänsä Göran Holm jäi pois yhtiön palveluksesta. Niin ikään 8.2.2017 ilmoitettiin, että Heli Arantola oli nimitetty konsernin kategorioista ja konsepteista vastaavaksi johtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi 2.5.2017 alkaen. Kyseessä oli uusi johtoryhmäpositio.

KONSERNIN JOHTORYHMÄ

Konsernin johtoryhmä 7.2.2018: Jari Latvanen, toimitusjohtaja, Sofia Hyléen Toresson, EVP markkina-alue Ruotsi; Jyrki Karlsson, EVP markkina-alue Suomi (31.3.2018 asti, viimeistään 2.5.2018 alkaen Kati Rajala); Jukka Nikkinen, EVP markkina-alue Tanska, EVP markkina-alue International & Biotech; Anne Mere, EVP markkina-alue Baltia; Heli Arantola, EVP kategoriat ja konseptit; Sami Sivuranta, EVP tuotanto; Anu Mankki, EVP henkilöstö; Mikko Forsell, talousjohtaja; Mikko Saariaho, EVP viestintä ja vastuullisuus; ja Pia Nybäck, EVP eläinten-hankinta ja alkutuotanto.

OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

OSAKKEET

HKScan Oyj:n maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma oli joulukuun lopussa 66 820 528 euroa. Yhtiön osakkeiden kokonaismäärä oli 55 026 522 osaketta ja se jakaantui kahteen sarjaan seuraavasti: A-osakkeita 49 626 522 kpl (90,19 % osakemäärästä) ja K-osakkeita 5 400 000 kpl (9,81 % osakemäärästä). A-osakkeet noteerataan Nasdaq Helsinki Oy:ssä. K-osakkeet ovat LSO Osuuskunnan (4 735 000 kpl) ja Lantmännen ek. för:in (665 000 kpl) omistuksessa eikä niitä ole listattu. LSO Osuuskunnan ja Lantmännen ek. för:in osakkeiden tai osuuksien määrät pysyvät ennallaan.

Yhtiöjärjestyksen mukaan kullakin A-osakkeella on yksi ääni ja kullakin K-osakkeella 20 ääntä. Kaikilla osakkeilla on yhtäläinen osinko-oikeus. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa.

HKScanin osakkeiden laskennallinen arvo vuoden 2017 joulukuun lopussa oli 169,1 (172,3) miljoonaa euroa. Se jakaantui niin, että A-sarjan osakkeiden markkina-arvo oli 152,2 (155,1) miljoonaa euroa ja listaamattoman K-sarjan osakkeiden laskennallinen arvo oli vastaavasti 16,9 (17,2) miljoonaa euroa.

Tammi-joulukuussa yhtiön osakkeita vaihdettiin yhteensä 10 426 342 (13 313 324) ja osakekauppojen arvo oli 33 784 168 (42 427 708) euroa. Ylin noteeraus oli 3,60 (3,89) euroa ja alin 2,96 (2,89) euroa. Keskikurssi oli 3,24 (3,18) euroa: vuoden 2017 joulukuun lopun päätöskurssi oli 3,13 (3,19) euroa.

OSAKKEENOMISTAJAT

Euroclear Finland Oy:n ylläpitämässä yhtiön osakasluettelossa oli vuoden 2017 lopussa 12 212 (13 226) osakkeenomistajaa. Yhtiön kaikista osakkeista 18,1 (12,6) prosenttia oli hallintarekisteröidyillä ja ulkomaisilla omistajilla.

LIPUTUSILMOITUKSET

HKScan Oyj vastaanotti 20.11.2017 Arvopaperimarkkinalain 9 luvun 5 §:n mukaisen ilmoituksen omistussuuden muutoksista Sveriges Djurbönder ek.för:iltä. Ilmoituksen mukaan Sveriges Djurbönder ek. för:in omistussuus HKScanin osakkeiden kokonaismäärästä on 20.11.2017 laskenut alle viiden (5) prosentin. Ilmoituksen mukaan peruste on osakkeiden ja äänioikeuksien luovutus johtuen Sveriges Djurbönder ek. för:in vapaaehtoisesta selvitystilasta ja varojen jakamisesta.

OMAT OSAKKEET

Joulukuun 2017 lopussa yhtiöllä oli hallussaan 1 008 849 (1 008 849) omaa A-osaketta. Niiden osuus kaikista osakkeista oli 1,8 prosenttia ja äänimäärästä 0,6 prosenttia.

OSAKEPOHJAINEN KANNUSTINJÄRJESTELMÄ

10.4.2017 julkistetun pörssitiedotteen mukaan HKScan Oyj:n hallitus hyväksyi osakepohjaisen pitkän aikavälin kannustinjärjestelmän konsernin ylimmälle johdolle ja valituille avainhenkilöille vuosille 2017–2019.

Uusi osakepohjainen kannustinjärjestelmä koostuu yhdestä vuoden pituisesta ansaintajaksosta, käsittäen kalenterivuoden 2017, sekä sitä seuraavasta, vuosiin 2018–2019, ulottuvasta rajoitusjaksosta. Järjestelmän nojalla mahdollisesti maksettava palkkio perustuu HKScan-konsernin sijoitetun pääoman tuottoon (ROCE) sekä osakekohtaiseen tulokseen (EPS) suoritusjaksolla.

Uuteen osakepohjaiseen kannustinjärjestelmään on oikeutettu osallistumaan 28 HKScan Oyj:n ylimpään johtoon kuuluvaa sekä muuta valittua avainhenkilöä.

HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN OSAKEOMISTUS

Yhtiön hallituksen jäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä heidän lähipiirinsä omistivat vuoden 2017 lopussa yhteensä 32 878 A-osaketta, mikä vastaa 0,06 prosenttia osakkeiden kokonaismäärästä ja 0,01 prosenttia äänistä.

OMISTUSJAKAUMA OSAKEMÄÄRÄN MUKAAN 31.12.2017

Osakkeiden määrä	Omistajia kpl	Omistajia %	Osake-määrä kpl	Osake-määrä %	Äänimäärä kpl	Äänimäärä %
1-100	3 267	26,75	161 796	0,29	161 796	0,10
101-500	4 550	37,26	1 295 872	2,36	1 295 872	0,82
501-1 000	1 965	16,09	1 538 258	2,80	1 538 258	0,98
1 001-5 000	1 987	16,27	4 443 622	8,06	4 443 622	2,82
5 001-10 000	230	1,88	1 653 551	3,01	1 653 551	1,05
10 001-50 000	160	1,31	3 219 058	5,85	3 219 058	2,04
50 001-100 000	23	0,19	1 625 635	2,95	1 625 635	1,03
100 001-500 000	15	0,12	3 354 442	6,10	3 354 442	2,13
500 001-	15	0,12	36 938 948	67,13	126 903 948	80,51
Yhteensä	12 212	100,00	54 231 182	98,56	144 196 182	91,48
joista						
hallintarekisteröityjä	8		9 303 431	16,91	9 303 431	5,90
Odotuslistalla	1		665 000	1,21	13 300 000	8,44
Yhteistilillä			130 340	0,24	130 340	0,08
Liikkeeseenlaskettu määrä			55 026 522	100,00	157 626 522	100,00

OSAKEMÄÄRÄ OSAKESARJOITTAIN 31.12.2017

Osakesarja	Osakkeita	Osuus osakepääomasta, %	Osuus äänimäärästä, %
A-sarja	49 626 522	90,19	31,48
K-sarja	5 400 000	9,81	68,52
Yhteensä	55 026 522	100	100

SEKTORIJAKAUMA 31.12.2017

	Osuus omistajista, %	Osuus osakkeista, %	Osuus äänistä, %
Yritykset	3,46	45,81	73,07
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	0,15	1,49	6,32
Julkisyhteisöt	0,05	7,52	2,63
Kotitaloudet	95,58	22,93	8,01
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,55	3,42	1,19
Koko kansantalous	99,78	81,16	91,21
Ulkomaat	0,22	0,49	0,27
Kaikki yhteensä	100,00	81,65	91,48
Yhteistilillä		0,24	0,08

20 SUURINTA OSAKKEENOMISTAJAA 31.12.2017

	A-osake	K-osake	Osuus osakkeista, %	Osuus äänistä, %
1 LSO Osuuskunta	14 458 884	4 735 000	34,88	69,25
2 Lantmännen ek. För	2 619 750	665 000	5,97	10,10
3 Tiiviste-Group Oy	1 250 000	0	2,27	0,79
4 Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	1 192 806	0	2,17	0,76
5 Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Elo	1 142 830	0	2,08	0,73
6 Apteekkien Eläkekassa	1 081 889	0	1,97	0,69
7 HKScan Oyj	1 008 849	0	1,83	0,64
8 Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry	836 414	0	1,52	0,53
9 Petter ja Margit Forsströmin säätiö Karl ja Olivia Forsströmin muistolle	670 500	0	1,22	0,43
10 Suhonen Jyrki	567 003	0	1,03	0,36
11 Hisinger-Jägerskiöld Eva	560 000	0	1,02	0,36
12 Sijoitusrahasto Taaleritehdas Arvo Markka Osake	550 000	0	1,00	0,35
13 Valtion Eläkerahasto	500 000	0	0,91	0,32
14 Hallqvist AB	405 000	0	0,74	0,26
15 J & K Härmäläinen Oy	257 000	0	0,47	0,16
16 Nordea Henkivakuutus Suomi Oy	250 000	0	0,45	0,16
17 Mandatum Life	226 164	0	0,41	0,14
18 Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	218 298	0	0,40	0,14
19 Gripenberg Jarl kuolinpesä	215 000	0	0,39	0,14
20 Sveriges Djurbönder Ek. För.	202 460	0	0,37	0,13

HENKILÖSTÖ

Vuonna 2017 HKScanin palveluksessa oli keskimäärin 7 292 (7 319) henkilöä. Markkina-alueittain henkilöstöä oli keskimäärin seuraavasti:

	2017	2016
Ruotsi	2 139	2 162
Suomi	2 964	2 912
Tanska	663	686
Baltia	1 527	1 560
Yhteensä	7 292	7 319

LÄHIAJAN RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

HKScan-konsernin liiketoiminnassa merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät myynti- ja raaka-ainehintoihin sekä globaaleiden ja paikallisten lihataseiden hallintaan. Myös konsernin toimintatapaohjeen (Code of Conduct) ja hyvien liiketoimintaperiaatteiden vastainen toiminta muodostaa riskin. HKScanissa on käynnissä yhtiön toimintatapaohjeen uudistaminen ja sen jalkauttaminen käynnistyy vuoden 2018 aikana.

Muihin riskeihin lukeutuvat erilaiset odottamattomat vero- tai muiden viranomaisten sekä painostusryhmien toimenpiteet, jotka voivat rajoittaa liiketoimintaa, aiheuttaa kulutuskysynnän heilahtelua sekä huomattavia korotuksia veroihin tai muihin maksuihin. Lisäksi HKScan on osallisena joissakin käynnissä olevissa oikeusprosesseissa kotimarkkina-alueillaan.

Elintarviketeollisuuden raaka-ainehuollossa eläintautien, kuten afrikkalaisen sikaruton, mahdollisuutta tai mahdollisten kansainvälisten tai paikallisten ruokaskandaalien vaikutusta yleisiin kulutusnäkyymiin ei voida täysin sulkea pois.

Rauman yksikön käynnistyksen varmistaminen ja siihen liittyvien riskien minimoiminen on vuonna 2018 yhtiön johdon tärkeimpiä tavoitteita.

HKScanin riskeistä kerrotaan tarkemmin vuoden 2017 vuosikertomuksen riskienhallinta-osioissa.

YHTIÖN HALLINNOINTI

HKScani on laatinut erillisen selvityksen konsernin hallinto- ja ohjauksjärjestelmästä (Corporate Governance Statement). Hallituksen tarkastusvaliokunta on käsitellyt sen kokouksessaan 1. helmikuuta 2018. Selvitys julkaistaan vuosikertomuksen osana sekä yhtiön verkkosivuilla osoitteessa www.hkscan.com viikolla 11/2018.

KATSAUSKAUDEN JÄLKEISIÄ TAPAHTUMIA

HKScan tiedotti 23.1.2018, että Kati Rajala, DI, on nimitetty HKScanin Suomen markkina-alueesta vastaavaksi johtajaksi (EVP) ja johtoryhmän jäseneksi. Rajala aloittaa tehtävässään viimeistään 2.5.2018 ja hän raportoi toimitusjohtajalle. HKScanin Suomen markkina-alueesta vastaava johtaja Jyrki Karlsson siirtyy uuteen tehtävään yhtiön ulkopuolelle 31.3.2018.

HKScan antoi 18.1.2018 yhtiön vuoden 2017 tuloksesta tilintarkastamatonta ennakkotietoa, jonka mukaan HKScan Oyj:n vuoden 2017 liikevaihto oli noin 1 808 miljoonaa euroa, ja vertailukelpoinen liikevoitto noin -18 miljoonaa euroa.

Rauman yksikön arvioitujen käynnistyskustannusten ja normaalia heikommasta toimituskyvystä johtuneen siipikarjanlihan myynnin menetyksen vaikutus Suomessa on yhteensä noin 25 miljoonaa euroa.

ARVIO VUODELLE 2018

Lihankulutuksen arvioidaan kasvavan lähivuosina 1,6 prosenttia vuodessa. Siipikarjanlihan kulutuksen kasvu on yksi vahvimmista kasvun ajureista. Lisäksi useat kulutukseen vaikuttavat arvotrendit tukevat HKScanin strategian toteuttamista.

HKScan arvioi, että strategian toteuttamisen vaikutus alkaa näkyä yhtiön tuloksessa myynnin arvon nousuna ja parantuneena tuotannon tehokkuutena.

Yhtiö keskittyy 'From Farm to Fork'-strategian jalkauttamiseen kaikilla viidellä fokusalueellaan, jotka ovat: Fokus lihassa, Johtajuus siipikarjassa, Aterialiiketoiminnan kasvattaminen, Tiivis yhteistyö tuottajien kanssa, ja Tuottavuuden ja kustannuskilpailukyvyyn parantaminen.

HKScan on muuttanut ohjeistuskäytäntöään kansainvälisen käytännön mukaiseksi ja lopettanut numeerisen taloudellisen ohjeistuksen antamisen.

Arvio perustuu tämänhetkisiin odotuksiin ja oletuksiin HKScan-konsernin markkinaympäristön kehityksestä.

HALLITUKSEN ESITYS VOITONJAOSTA

Emoyhtiön jakokelpoinen oma pääoma on 235,5 (307,9) miljoonaa euroa sisältäen sijoitetun vapaan oman pääoman rahaston (SVOP) määrältään 143,2 (143,2) miljoonaa euroa. Hallitus esittää, että yhtiö jakaa vuodelta 2017 osinkoa 0,09 (0,16) euroa osakkeelta, eli yhteensä noin 4,9 (8,6) miljoonaa euroa.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei ole tilikauden päättymisen jälkeen tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

VARSINAINEN YHTIÖKOKOUS 2018

HKScan Oyj:n vuoden 2018 varsinainen yhtiökokous pidetään 12.4.2018 klo 10.00 alkaen Turussa.

Yhtiökokoukseen voivat osallistua ne osakkeenomistajat, jotka viimeistään 29.3.2018 mennessä ovat merkittynä Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään HKScan Oyj:n omistajaluetteloon. Kokouskutsu ja hallituksen ehdotukset yhtiökokoukselle julkistetaan myöhemmin.